

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 7/2007 rd

Statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 maj 2007 statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011 (SRR 1/2007 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- försvarsminister Jyri Häkämies
- konsultativ tjänsteman Mika Niemelä, överinspektör Mika Anttonen och överinspektör Anne Rothovius, handels- och industriministeriet
- budgetråd Elina Selinheimo och budgetråd Arto Merimaa, finansministeriet
- direktör Anita Lehtikainen, undervisningsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I de reviderade ramarna för statsfinanserna 2008—2011 fastslås det att regeringen fortsätter med ramförordningen för att en ansvarsfull och långsiktig utgiftspolitik ska kunna säkerställas. Fastslagna ramar för budgetutgifterna under hela valperioden är en väsentlig del av regeringens finanspolitik. Samtidigt har ramsystemet reviderats och gjorts smidigare.

Regeringen förbinder sig att i enlighet med sin programförklaring följa sina utgiftsregler och det första rambeslutet, som baserar sig på dem. Regeringen bedömer bl.a. utifrån de initiativ som tas av ledningen för regeringsgrupperna varje år om prioriteringarna i fråga om utgifter, behöver ändras med hjälp av t.ex. omstruktureringar eller överföringar mellan förvaltnings-

områdena. I rambeslutet ska ett smidigare förfarande än förut bli möjligt när tidpunkten för utgifterna ändras eller utgifter ombudgeteras. Enligt regeringsprogrammet är justeringar av ramnivån tillåtna på grund av att tidpunkten för utgifter ändras eller utgifter ombudgeteras.

Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att ramar uppställs för utgiftspolitiken när myndigheterna och inrättningarna och de olika förvaltningsgrenarna tar fram förslaget till statsbudget. Samtidigt har regeringen också finanspolitiskt spelrum.

Utskottet tar inte ställning till detaljerna i ramarna. Vi kan ta ställning till dessa, bl.a. finansieringen av teknologi- och innovationspolitiken, de energipolitiska tilläggssatsningarna, stödet till företagsverksamhet och användningen av

inkomsterna från försäljning av aktier samt statens produktivhetsprogram, när budgetpropositionen och budgetlagarna behandlas.

Det kommer att ske en betydande förändring på ekonomiutskottets ansvarsområde när det nya arbets- och näringsministeriet inleder sin verksamhet i början av 2008. Statens ägarpolitik har redan överförts från handels- och industriministeriet till statsrådets kansli. Riksdagen får årligen en rapport om ägarstyrningen, och riksdagen

kommer att få behandla en ny lag som reglerar statligt ägarskap. Utskottet har möjlighet att ta ställning i dessa ärenden i framtiden.

Utlåtande

Ekonomiutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar vad som sagts ovan.

Helsingfors den 12 juni 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Antti Rantakangas /cent
medl. Janina Andersson /gröna
Hannu Hoskonen /cent
Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Jouko Laxell /saml
Eero Lehti /saml (delvis)

Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Petteri Orpo /saml
Sirpa Paatero /sd
Kimmo Tiilikainen /cent
Markku Uusipaavalniemi /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Anne-Mari Virolainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Den borgerliga regeringen under statsminister Vanhanen har inte gett tillräckliga upplysningar i vissa viktiga frågor när statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011 behandlades i plenum och ekonomiutskottet.

Energi

Utskottet gick in på de närmaste årens handlingsplan och finansiering när det gäller energi, särskilt bioenergi. Anslaget för innovationspolitik ökas i förhållande till rambeslutet av den 8 mars med 35 miljoner euro från 2007 till 2011. En tilläggsatsning på ca 10 miljoner euro gäller energistöd och framtagning av ny teknik för biobränslen. Alltför många frågor förblir dock obesvarade. Energistödsfullmakten minskar med mer än 10 % under de första åren för ramperioden. Man gör en årlig nivåsänkning på 900 000 euro av informations- och utbildningspengarna för främjande av energisparande och användning av förnybara energikällor. Detta främjar inte de behövliga frivilliginsatserna när det gäller att spara och har negativa effekter när det gäller att öka användningen av förnybar energi exempelvis i företag. Vilken styrande effekt har stöden och hur stor andel finns för utveckling på marknadsvillkor i landets olika delar? Kommer Finland att nå de mål som EU uppställt med dessa insatser och åtgärder? Man gör inte tillräckliga satsningar på förändringar när det gäller uppvärmning av småhus och energisparande.

Företagspolitik, sysselsättning och det nya ministeriet

Inom företagspolitiken utnyttjar den borgerliga regeringen den förra regeringens gynnsamma finansläge genom att sprida ut stödpengar runtom i landet utan en målmedveten industrialiseringspolitik eller nya strategier för serviceutveckling. Regeringen låter alltför mycket bero på de kom-

mande budgetbesluten. Som ett exempel kan nämnas nedläggningen av Centralen för turistfrämjande (CTF). Det är oklart hur man kommer att sörja för behoven att utveckla den ständigt växande turistnäringen i Finland och marknadsföringen utomlands. Dessa frågor skjuts upp till budgetmanglingen.

Det är anmärkningsvärt att anslaget under momentet "Överföringsutgifter för investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte" sjunker med 7,3 miljoner euro, dvs. från 30,7 miljoner euro i 2007 års ordinarie budget till 22,7 miljoner euro 2011. Sammanlagt kommer anslagen för sysselsättning och arbetskraftspolitisk vuxenutbildning i förhållande till rambeslutet i mars 2007 att ha minskats med 107 miljoner euro 2011. Också under momentet "Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder" kommer anslaget att ha sjunkit med 55 miljoner euro 2011.

Konsumentfrågor och skuldrådgivning

Konsumenternas rättsskydd har försämrats år för år. Under den förra riksdagen påpekades detta ofta bl.a. i ekonomiutskottet. Nu skulle man ha förväntat sig att regeringen i samband med att förvaltningen reformeras vidtar åtgärder och gör insatser för att få till stånd förbättringar för konsumenterna. Statsminister Vanhanens borgerliga regering i stort sett struntar i konsumenternas ställning. Det är alltför dyrt för konsumenter att föra konsumentärenden till domstol. Därför är det mycket viktigt att förbättra konsumentrådgivningen i olika delar av landet.

Skuldsättningsproblemet blir allt värre. Det har länge funnits tecken på detta. Under ett omfattande skuldseminarium för ett år sedan ålades handels- och industriministeriet att öka resurserna för skuldrådgivning. Den borgerliga regeringen är föga tillmötesgående. I utskottet meddelade ministeriets företrädare att anslagen för ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning samt till konsumentorganisationerna kommer att ligga på

samma nivå under hela ramperioden och att inga tilläggsresurser har reserverats för detta.

Statens ägarpolitik

Den ägarpolitik som Vanhanens borgarregering bedriver är närmast inriktad på att sälja ut egen-
dom. Detta har redan börjat genom försäljning-
en av bolaget Grow How. Bolagiseringen drab-
bar först analystjänsterna på Geologiska forsk-
ningscentralen. Av inkomsterna från försälj-
ningen av statsbolag kan man under en fyraårs-
period använda 600 miljoner euro till främjande
av kunskap, innovation och ekonomisk tillväxt.
Utskottet har inte presenterats någon tydlig stra-
tegi eller några mål för statens ägarpolitik eller
när det gäller att skapa ny företagsverksamhet.

Utskottet har behandlat frågan om inrättande
av Innovationsuniversitetet som en privat stiftel-
se med sikte på ett kapital på sammanlagt 700
miljoner euro. Den offentliga finansieringens
andel ska vara 500 miljoner euro, av vilken en
stor del ska komma från inkomsterna för försälj-
ning av statens aktier. Den borgerliga regering-
en har inte lyckats precisera hur finansieringen
av våra universitet, yrkeshögskolor och univer-
sitetssentrum ska tryggas och hur det ska garan-
teras att de kan utvecklas. Särskilt oroande är si-
tuationen när det gäller att trygga resurserna för
landets toppuniversitet, Helsingfors universitet.
Utöver det finländska innovationsuniversitetet
finns det också europeiska planer på ett europe-
iskt teknologinstitut. Även detta skulle inled-
ningsvis kräva nationell finansiering samt insat-

ser från EU:s ramprograms- och strukturfonder,
som är viktiga för Finland.

Produktivitetsmålen

I rambeslutet i maj slås det fast att målet för ar-
bets- och näringsministeriets förvaltningsområ-
de enligt produktivhetsprogrammet är en ned-
skärning på 1 136 årsverken före utgången av
2011. Av dessa kommer 700 årsverken att tas
från handels- och industriministeriets förvalt-
ningsområde, där de viktigaste produktivets-
främjande åtgärderna enligt de gällande planer-
na kommer att vara bl.a.

— omorganisering av funktionerna inom
centralen för turistfrämjande (från en organisa-
tion på ca 115 årsverken till en enhet på 30—40
årsverken)

— statens tekniska forskningscentral blir ett
affärsverk

— reformering av företags- och organisa-
tionslinjen på patent- och registerstyrelsen
(minskning av manuellt arbete och 40—50 års-
verken fram till 2011).

Regeringen har inte kunnat vare sig motivera el-
ler precisera dessa planer som är så viktiga för
personalen.

Ståndpunkt

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

*att finansutskottet beaktar vad som sägs
ovan.*

Helsingfors den 12 juni 2007

Jouko Skinnari /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Sirpa Paatero /sd

Päivi Lipponen /sd
Matti Kangas /vänst

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

De ramar för statsfinanserna 2008—2011 som statsminister Matti Vanhanens andra regering lägger fram är delvis mycket strama för handels- och industriministeriets/arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Problemen gäller särskilt energipolitiken samt regional- och strukturpolitiken. Dessutom utgör budgetramarna ett hot mot en aktiv arbetskraftspolitik i hela landet. Vidare hotar de ökade kraven på personalnedskränningar enligt statsförvaltningens produktivhetsprogram nivån och tillgången på tjänster och funktionerna inom förvaltningsområdet.

Ekonomiutskottets utlåtande tar inte ens upp de viktigaste helheterna i ramarna, utan skjuter upp dem för behandling i delar i ett senare skede. Ett sådant förfarande innebär att hela ramförslaget förlorar sin mening.

Detaljmotivering

Det behövs incitament för att vi ska klara de stränga utsläppskraven. Bland annat krävs ett kraftigt främjande av framtagning och införande av bioenergi och andra förnybara energiformer. Stöd för att småhus och småföretag ska kunna byta uppvärmningssystem bör ges i mycket större omfattning än ramarna tillåter. Bland annat bör inkomsterna för försäljning av statlig egendom användas för detta ändamål.

EU-finansieringen av regional- och strukturpolitiken krymper kraftigt under ramperioden. Denna kollaps hotar särskilt södra, västra och mellersta Finland. Landsbygden drabbas värst. Det som går förlorat måste kompenseras genom mer nationella medel så att man kan trygga en jämn region- och sysselsättningsutveckling i hela landet så väl som möjligt. Detta kräver att ramarna justeras.

Stödet till ensamföretagare måste bli riksfattande. Även i övrigt måste insatserna för att skapa ny företagsverksamhet och utveckla de befintliga företagen ökas.

Hotet att lägga ned verksamheten vid Centralen för turistfrämjande (CTF) 2010 måste avväjas.

Regeringen har beslutat minska anslagen för aktiv arbetskraftspolitik. Detta innebär att det nya arbets- och näringsministeriet inte har medel för att stödja sysselsättningen av de arbetslösa som har svårast att få jobb. Det lönebaserade sysselsättningsstödet måste fortsätta utom inom öppna sektorn också genom den s.k. tredje sektorn, eftersom man då kan se till att de arbetslösa som inte får jobb på den öppna arbetsmarknaden kan hållas kvar i arbetslivet.

Regeringen har beslutat strama åt åtgärderna enligt statsförvaltningens produktivhetsprogram också när det gäller det nya arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Det är inte möjligt att i detta sammanhang göra en adekvat bedömning av programmets effekter, eftersom ramredogörelsen bara presenterar årsverken i kalla siffror utan några som helst motiveringar eller uppgifter om hur man kommit fram till dem och hur man tänker genomföra dem. Därför föreslår jag följande uttalande:

Utskottet förutsätter att regeringen överlämnar hela produktivhetsprogrammet med motiveringar till riksdagen för detaljerad behandling i form av en redogörelse eller ett meddelande.

Ståndpunkt

På grundval av det ovanstående föreslår vi

att finansutskottet beaktar vad som sägs ovan.

Helsingfors den 12 juni 2007

Toimi Kankaanniemi /kd
Matti Kangas /vänst